

KM Beyond 4.0

วิจารณ์ พานิช

ประธานมูลนิธิสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.)

บรรยายในโครงการสัมมนาเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา (Mini_UKM) ครั้งที่ 18 วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑

KM คืออะไร

- คือการจัดการให้ “ความรู้” ออกฤทธิ์ ส่งผลต่อความสำเร็จของ**งาน**
- **คน**ได้เรียนรู้ ได้ HRD
- **องค์กร**มีบรรยากาศที่ดี มีความเข้มแข็ง เป็นองค์กรเรียนรู้

KM คืออะไร (๒)

- คือเครื่องมือของการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
- เรียนรู้จากการปฏิบัติและสะท้อนคิดร่วมกัน
- คือการจัดให้มีความรู้พร้อมใช้ในการทำงาน
- และหมุนเกลียวความรู้ยกระดับต่อเนื่อง

คือ การจัดการสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้

Intangible Assets

- Knowledge Management
- Brand Management
- Reputation Management
- Quality Management
- Talent Management
- Safety Management
- Risk Management
- Customer Relationship Management

แปลง ค. เป็นรายได้/กำไร

KM

ช่วยให้กิจการพัฒนาต่อเนื่องตามการ ปร.

ภายนอก

- เรียนรู้ได้เร็ว
- พัฒนาต่อเนื่อง
- กำหนดเป็นมาตรฐาน
- ข้อมูลเชิงลึกช่วยการตัดสินใจ
- พัฒนาสินค้าหรือบริการที่ล้ำหน้า

ความรู้เป็น means

End คือ

- งาน
- คน
- องค์กร

KM 1.0 สร้างถึงใส่ความรู้

KM 2.0 Human KM

KM 3.0 อยู่ในวิถี มีเป้าหมาย ใช้ IT

KM 4.0 มี Framework มีการจัดการระบบ

KM 2.0 : Human KM

เน้นฝึกทักษะคน

- เปิดใจ ยินดี/กล้า แลกเปลี่ยน ยิ่งให้ยิ่งได้
- EK, TK, SECI Cycle
- ฟังอย่างลึก เรื่องเล่าเร้าพลัง AI (Appreciative Inquiry)
- BAR, DAR, AAR, Retrospect, ถอดความรู้
- Peer Assist

หลักการ

ของ KM 3.0

- อยู่ในวิถี **สำคัญ**
- มีเป้าหมาย
- ใช้ IT อย่างมีระบบ
- มีการจัดการ “ห้วปลา” (เป้าหมาย) และ สารสนเทศ
- มีการจัดการความรู้จากภายนอก

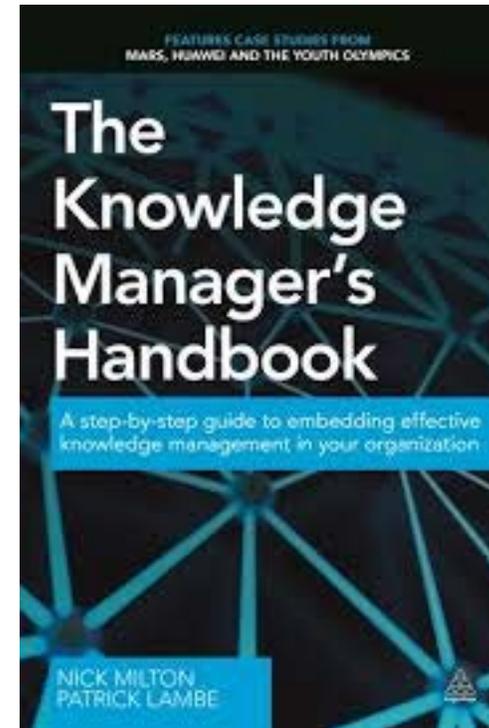
<https://www.gotoknow.org/posts/599304>

<https://www.gotoknow.org/posts/603647>

KM 4.0 มีแม่ยก

- จับเป้า
- ทำเป็นระบบ
- ทำอย่างเป็นขั้นตอน
- มีการวัดและสื่อสาร

<https://www.gotoknow.org/posts/tags/milton>

KM 4.0 มีแม่ยก

- จับเป้า
- ทำเป็นระบบ
- ทำอย่างเป็นขั้นตอน
- มีการวัดและสื่อสาร

Change Management

1. จับ

- ยึดคุณภาพใหญ่ ครอบคลุม
- ทำเล็ก พุงเป้า ... ภารกิจหลักขององค์กร
- จัดการ Critical Knowledge เพื่อ
ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจหลัก

2. ทำเป็นระบบ

มี กรอบงาน KM (KM Framework)

- คน ผู้แสดงบทบาทและรับผิดชอบ (roles)
- กระบวนการที่ใช้ (process) ที่เป็นมาตรฐานกลาง
- เทคโนโลยี เพื่อหนุนการ ลปรร. ครบวงจร ใช้ร่วมกันทั้งองค์กร
- กลไกกำกับดูแล (governance) : สร้างกติกา ข้อตกลง

KM Framework

	Discuss	Document	Synthesize	Find/review
People/Roles				
Process				
Technology				
Governance				

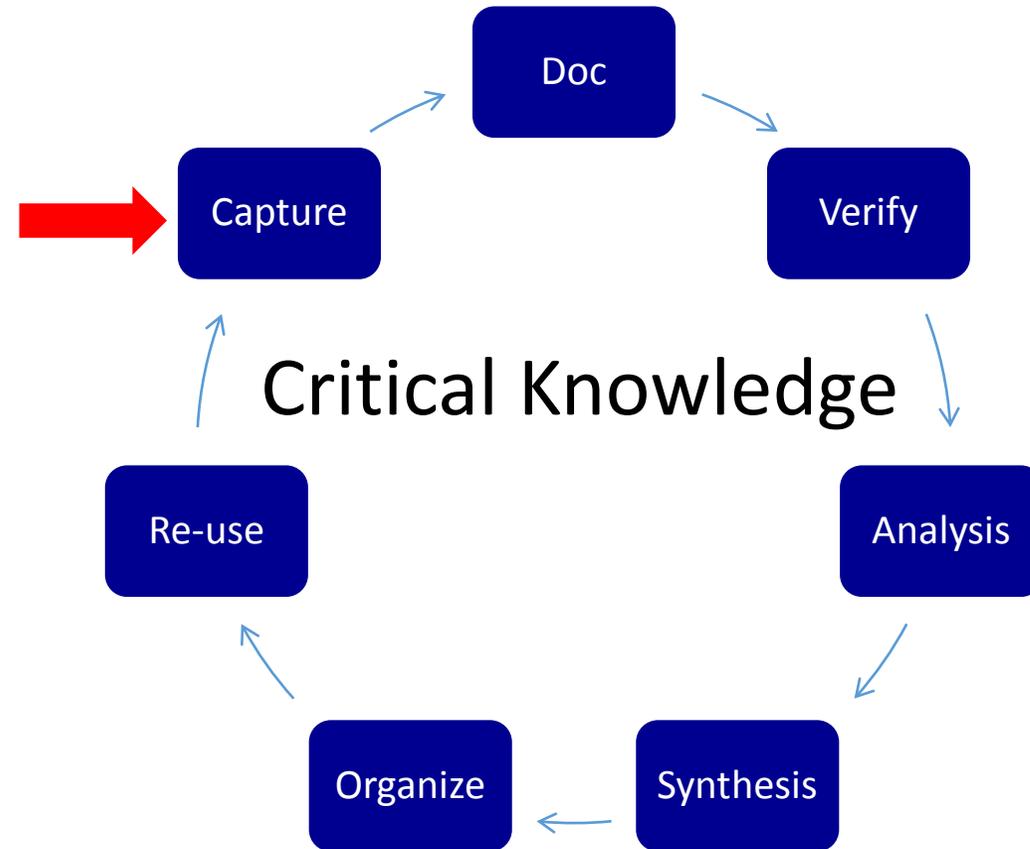
3. ทำอย่างเป็นขั้นตอน

1. ยุทธศาสตร์ (Strategy Phase)
2. วางแผน (Planning Phase)
3. ทดสอบ & โครงการนำร่อง (Testing & Pilot Phase)
4. ขยายผล (Roll-out Phase)
5. บูรณาการกับงานประจำ (Operational Phase)

4. มี การ วัด และ สื่อ สาร

- ตั้ง เป้า benefit
- สร้าง วิธี วัด
- สื่อ สาร ผล
- สร้าง การ ยอมรับ พลัง มวลชน พลัง นโยบาย

ห่วงโซ่อุปทานความรู้สำคัญยิ่งยวด

เมื่อ KM ผั่งสู่เนื้อหาในองค์กร

- Roles ครอบคลุมบทบาท ครอบคลุมหน่วยงาน
- Owners ครอบคลุมจุดสำคัญ ทำหน้าที่ได้ดี
- CoP ครอบคลุม ทำหน้าที่ได้ดี
- KM Process : Use & Deliver values, Documentation
- Lessons learned doc, re-use & value creation

เมื่อ KM ผั่งสู้เหนือในองค์กร (2)

- KM Technologies : ใช้ได้ดี มีมาตรฐานสูง
- Information Architecture
- Policy : Clear expectation
- KM Success stories มากมาย
- Culture : Learning, Share, CQI
- Metrics & Report System

เมื่อ KM ผั่งสู่เหนือในองค์กร (3)

- KM Management ผั่งอยู่ใน Organization Management

๖ องค์ประกอบของการจัดการความรู้

- เชื่อมโยงคนเข้าหากัน
- เรียนจากประสบการณ์
- เพิ่มโอกาสเข้าถึงเอกสาร (ความรู้)
- เก็บความรู้ไม่ให้สูญหาย
- สร้าง (และใช้) วิธีการที่เป็นเลิศ
- นวัตกรรม

๔ องค์ประกอบของการดำเนินการ

พลังทั้ง ๔

- ด้านเทคโนโลยี : portal, collaboration tools, search engine, lesson management system
- ด้านบทบาทรับผิดชอบ (roles) : sponsor, ผู้นำ COP, ผู้ดูแลระบบความรู้
- ด้านกระบวนการ (เครื่องมือ) : BAR, AAR, storytelling, knowledge assets capture, etc.
- ด้านการกำกับดูแล (governance) : กำหนดนโยบายและความคาดหวัง, กำหนดการวัดผลและแรงจูงใจ, กำหนดหมวดหมู่ความรู้, กำหนดสิ่งสนับสนุน

บทบาทของผู้บริหาร

- กำหนด KM Vision ตย. ของรัฐสภาฟินแลนด์ “The Parliament is an open and competent knowledge organization with a cooperation-oriented work culture and the capacity and will to learn”
- กำหนดขอบเขตของการใช้ KM ซึ่งควรครอบคลุมกิจการทั้งหมด
- กำหนด critical knowledge ขององค์กร
- ให้ความเห็นชอบ KM Framework
- ให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ Change Management

บทบาทของผู้บริหาร (2)

- กำหนดให้มีการประเมินผลกระทบต่อธุรกิจ อาจเริ่มด้วยการศึกษาสถานภาพ และคาดการณ์ผลกระทบ

task force ในบริษัท BP (British Petroleum) ในปี ๒๕๔๐ ประกอบด้วยผู้บริหาร ๕ - ๑๐ คน ทำหน้าที่ประเมินสถานการณ์ KM ภายในองค์กร และเสนอแนะ รายงานจากคณะทำงานระบุว่า บรรยากาศหลายด้านใน BP เหมาะสมต่อ KM แต่ต้องการความพยายามอย่างมากในการยกระดับความเร็ว และผลดีจากการเปลี่ยน BP ไปเป็นองค์กรเรียนรู้ หากทำได้ จะมีผลลด ค่าใช้จ่ายปีละ ๕๐๐ ล้านดอลลาร์

ทักษะ ๗ ประการของทีม KM

- เชิงธุรกิจ
- “คุณอำนวย”
- จัดระบบความรู้
- จัดการการเปลี่ยนแปลง
- จับใจความและเขียน
- ไอซีที
- จัดการโครงการ

บทบาทของสมาชิกทีม KM

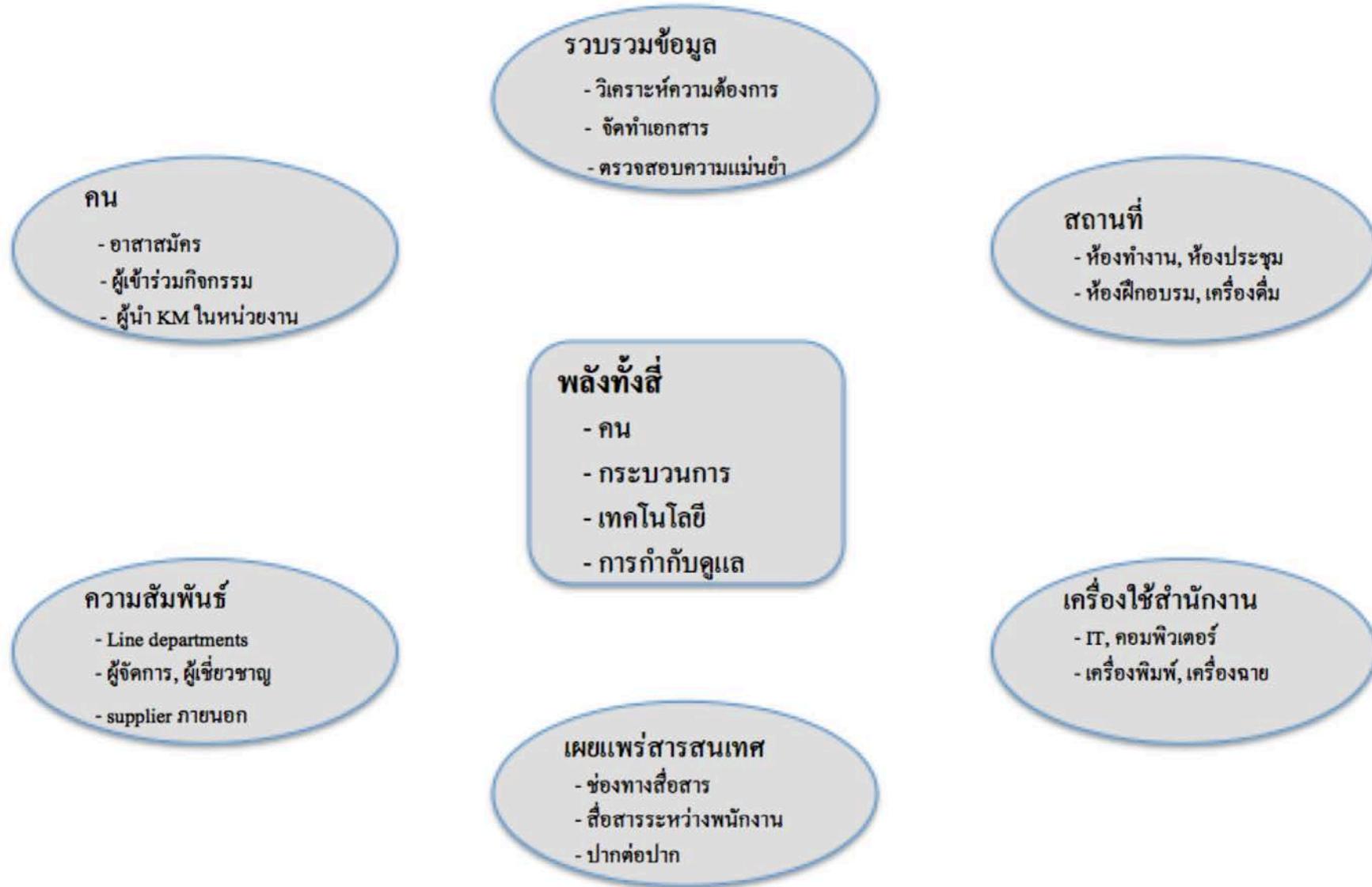
- **Project Director**
- **Project Manager** ดูแลงานด้านการจัดการ
- **Knowledge Manager** ดูแลระบบความรู้
- **Communications Lead**
- **KM Workers and Coaches** ช่วยหน่วยงานย่อยด้านกระบวนการ

หลักการเชิงยุทธศาสตร์ในการประยุกต์ KM

- ควรเริ่มในระดับองค์กร และสนองยุทธศาสตร์ขององค์กร
- ควรเน้นที่ความรู้ที่มีคุณค่าสูง และสนองการตัดสินใจที่มีมูลค่าสูง
- ควรถือเป็นการดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
- เป้าหมายสุดท้ายคือเพื่อให้มีการประยุกต์กรอบ KM ที่ครบถ้วน
- กรอบ KM ต้องบูรณาการอยู่ในโครงสร้างองค์กร

หลักการเชิงยุทธศาสตร์ในการประยุกต์ KM (2)

- กรอบ KM ต้องมีส่วนของการกำกับดูแล (governance) เพื่อความต่อเนื่องยั่งยืน
- กรอบ KM เป็นสิ่งที่วางแผนพัฒนาขึ้น ไม่ใช่ปล่อยให้ผุดบังเกิดขึ้นเอง
- ขั้นตอนการดำเนินการ KM ควรมีเป็นขั้นๆ ที่ต้องการการตัดสินใจเป็นระยะๆ
- การริเริ่มดำเนินการ KM ควรมีขั้นตอนโครงการนำร่อง
- การริเริ่มดำเนินการ KM ควรทำเป็นโครงการ

ตัวอย่างของ Resource Mapping

ตัวอย่าง **ภารกิจด้าน KM 4.0**

นอกเหนือจากที่เรา รู้จักกันอยู่แล้ว

- **K Engineer** : กำหนด critical k, ถอด ค., จัดระบบ K Assets, จัดประเมิน ค.
- **Lessons-Learned Facilitator** : จัดการประชุม, จัดเสวนาจน ค. สำคัญ โผล่, ตรวจจับ, ทำเป็นเอกสารที่ใช้ง่าย (Lessons Management Systems), ติดตามผลการใช้งาน ผู้การเปลี่ยนวิธีปฏิบัติงาน
- **Learning Historian** : สัมภาษณ์เก็บข้อมูล, กลั่นกรองร้อยเรียง, เขียนเป็นพรรณนา ไหวหาร, ตรวจความแม่นยำ, เผยแพร่
- **K Base Publisher** : เขียนบทความเผยแพร่ออกภายนอก

สรุป KM Beyond 4.0

- ทำแล้วได้ผลลัพธ์ / ผลกระทบ ที่ต้องการ
- มีเป้าหมายชัดเจน
- มีการจัดการอย่างเป็นระบบ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการองค์กร
- มีการวัดและปรับตัวสม่ำเสมอ
- เป็นยุทธศาสตร์ระยะยาว
- เพื่อการเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร